

Верховний
Суд

Відкриття та закриття провадження у справі про банкрутство у практиці Верховного Суду

Олег ВАСЬКОВСЬКИЙ,
секретар судової палати для розгляду справ про банкрутство КГС ВС

X Форум з конкурсного права,
17.10.2025, м. Київ

Мета провадження у справі про банкрутство

- ✓ Відновлення платоспроможності
- ✓ Максимальне задоволення вимог кредиторів неплатоспроможного боржника

Правові підстави для відкриття провадження у справі про банкрутство

- ✓ наявність грошового зобов'язання боржника перед кредитором, строк виконання якого вплив на дату звернення кредитора до суду;
- ✓ відсутність між кредитором та боржником спору про право стосовно заявлених вимог;
- ✓ до підготовчого засідання суду вимоги кредитора (кредиторів) боржником у повному обсязі не задоволені.

Відмінності між вирішенням «спору про право» між кредитором та боржником у розумінні ч. 6 ст. 39 КУзПБ і вирішенням питання про відкриття провадження у справі про банкрутство

- ✓ різні форми господарського судочинства;
- ✓ різні процесуальні строки здійснення кожного з таких проваджень;
- ✓ різні процесуальні заходи / дії, які має право застосувати суд під час здійснення кожного з названих проваджень.

Постанова КГС ВС від 25.03.2025 у справі № 907/600/24

Підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство

- ✓ загальні підстави (ч. 6 ст. 39 КУзПБ);
- ✓ спеціальні підстави (п. 1-6, 1-8, 1-9 розд. «Прикінцеві та перехідні положення» КУзПБ).

Спеціальні підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство

- ✓ за суб'єктом банкрутства: належністю особи боржника до певного, визначеного законом переліку осіб, місцем розташування підприємства боржника, його єдиного майнового комплексу тощо (п. 1-6, 1-8, 1-9 розд. «Прикінцеві та перехідні положення» КУзПБ, а із січня 2025 року – п. 1-7 розд. «Прикінцеві та перехідні положення» та абз. 3 ч. 6 ст. 39 КУзПБ);
- ✓ за характером грошових вимог: періодом та обставинами виникнення грошових вимог ініціюючого кредитора до боржника (п. 1-6 розд. «Прикінцеві та перехідні положення» КУзПБ).

Постанови КГС ВС від 12.03.2024 у справі № 908/2344/23, від 08.05.2024 у справі № 905/507/22, від 07.03.2024 у справі № 920/971/23, від 13.02.2024 у справі № 910/3561/23, від 05.03.2024 у справі № 911/414/23

Закрите провадження у справі про банкрутство через перебування єдиного майнового комплексу боржника на тимчасово окупованій території України

Настання обставин, визначених п. 1-6 розд. «Прикінцеві та перехідні положення» КУзПБ, у справі про банкрутство, провадження в якій хоча і відкрито до введення в Україні з 24.02.2022 воєнного стану, може бути розцінене як передбачений цим Кодексом інший випадок для закриття провадження у справі про банкрутство в розумінні п. 14 ч. 1 ст. 90 КУзПБ.

Постанова КГС ВС від 15.04.2025 у справі № 913/355/21

Ефективність процедури: чи досягається мета?

Негативні наслідки:

- ✓ тривалість розгляду справи про банкрутство;
- ✓ незацікавленість кредиторів;
- ✓ зловживання правом (недобросовісність учасників).

Рішення ЄСПЛ у справі «Фесенко проти України» (заява № 18696/16)

- ✓ Європейський суд зазначив, що на момент ухвалення рішення провадження у справі про банкрутство триває **понад 14 років в одній інстанції**.
- ✓ Європейський суд повторив, що саме держава повинна організувати свою правову систему таким чином, щоб дати можливість своїм судам дотримуватись вимоги пункту 1 статті 6 Конвенції, навіть якщо процесуальна ініціатива покладається на сторони провадження.
- ✓ Європейський суд встановив, що **тривалість провадження** була **надмірною** та не відповідала вимозі «розумного строку» та констатував **порушення пункту 1 статті 6 Конвенції**.

Закриття провадження у справі № 5/1046 про банкрутство МПП «Регіон-Донбас» (п. 2 ч. 1 ст. 231 ГПК України, ст. 6 Конвенції)

- ✓ провадження триває понад 14 років (з 07.06.2010);
- ✓ понад 13 років підприємство перебуває на стадії ліквідаційної процедури;
- ✓ ліквідаційна процедура об'єктивно не здійснюється у зв'язку з відсутністю ліквідатора;
- ✓ пасивна поведінка кредиторів у справі щодо погодження кандидатури ліквідатора та визначення джерел оплати його послуг;
- ✓ безрезультатність ужитих судом дій щодо визначення кандидатури арбітражного керуючого для участі у цій справі як ліквідатора;
- ✓ чинний у справі про банкрутство мораторій упродовж тривалого часу забороняє задоволення вимог конкурсних кредиторів боржника.

Постанова КГС ВС від 10.12.2024 у справі № 5/1046

Закриття провадження у справі про банкрутство ПП «РІА «Гольфстрим» (п. 2 ч.1 ст. 231 ГПК України, ст. 6 Конвенції)

- ✓ провадження триває **понад 11 років** (з 10.10.2012);
- ✓ понад **9 років** підприємство перебуває на стадії ліквідаційної процедури;
- ✓ ліквідаційна процедура **об'єктивно не здійснюється** у зв'язку з відсутністю ліквідатора;
- ✓ пасивна поведінка кредиторів у справі щодо погодження кандидатури ліквідатора та **визначення джерел оплати його послуг**;
- ✓ відсутність встановлення обставин щодо наявності майна боржника.

ВИСНОВОК: Ці обставини унеможливають успішне завершення процедури банкрутства боржника та **позбавляють можливості досягнення легітимної мети КУЗПБ**, що через призму судового контролю в цій категорії справ не можуть бути залишені поза увагою господарського суду під час вирішення питання про закриття провадження у справі про банкрутство боржника.

Постанова КГС ВС від 17.04.2024 у справі № 5006/27/1166/2012

Необхідний судовий активізм у припиненні «мертвих» справ

Верховний
Суд

Дякую за увагу!

